

C134 – BUI9

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

12 februari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN,
INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

INHOUD

- Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de geplande imagocampagne van de federale regering in het buitenland 1
- Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het engagement van Flanders Investment and Trade (FIT) bij de uitbouw van een Flanders Film Office 2
- Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het nieuwe toegankelijkheidslabel voor toeristische infrastructuur 4

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de geplande imagocampagne van de federale regering in het buitenland

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dat dit land het afgelopen jaar niet echt een bijster goede indruk heeft gemaakt in het buitenland, is een open deur intrappen. Ik zal geen bloemlezing geven van de uitspraken en commentaren die er in de buitenlandse media zijn verschenen, dat zou wat te pijnlijk zijn. Overigens zal iedereen wel weten wat er zoal is verschenen en wordt gezegd over de toestand hier, en dat is niet altijd even fraai. Voor sommigen zijn we de 'laughingstock' van Europa, het voorwerp van spot. Anderen betreuren wat hier gebeurt, maar ze stellen wel vast wat er moet worden vastgesteld. Dat dat niet echt vertrouwenwekkend overkomt bij potentiële buitenlandse investeerders, ligt voor de hand. Dat maakt de opdracht om investeringen aan te trekken er vanzelfsprekend niet makkelijker op. Een juiste timing en correcte argumenten zijn meer dan ooit aangewezen. Doen alsof er niets aan de hand is, lijkt me veeleer contraproductief. Het lijkt me beter erop te wijzen, hoe de zaken ook evolueren, dat Vlaanderen nog altijd iets te bieden heeft aan investeerders. Het lijkt me ook beter om erop te wijzen dat, als deze staat ooit zou ontbinden, ongeacht de vraag of men dat wenselijk vindt of niet, dat op zijn minst geen onoverkomelijke gevolgen voor Vlaanderen zou hebben.

Het is ondertussen welbekend dat premier Verhofstadt een imagocampagne in het buitenland plant, waar een prijskaartje van 1,4 miljoen euro aan vast hangt. Dat is op zich veel geld maar volgens marketeers is dat maar een peulschil. De bedoeling is om, door middel van interviews, advertenties en reclamespots in vooral de financiële media, het vertrouwen van de zakenwereld in de stabiliteit van het land te herstellen en om de investeerders ervan te overtuigen dat de zogenaamde notionele interestaftrek zal blijven gelden.

Om het vertrouwen te herstellen in de stabiliteit van dit land, is het echter duidelijk contraproductief ervan uit te gaan dat buitenlandse bedrijfsleiders idioten zijn die geen kranten lezen en niet weten wat er allemaal in de wereld gebeurt. Wat de notionele interestaftrek betreft, heb ik de indruk dat daarover binnen de federale rege-

ring nog eerst een hartig woordje zal worden gesproken. Ik heb vandaag nog een artikel gelezen in Het Laatste Nieuws waaruit blijkt dat de discussie over het al dan niet aanpassen van de notionele interestaftrek nog niet achter de rug is. Ik ben er overigens van overtuigd dat de demarche van de heer Verhofstadt meer is dan een loutere poging om het vertrouwen van het internationale bedrijfsleven in dit land gaande te houden. Het is mijn overtuiging dat hij vooral omwille van politieke doeleinden het merk België wil oplappen, waarbij hij uit het oog verliest dat een imagocampagne gestoeld moet zijn op de realiteit en niet op wat hij zou willen wat de realiteit is.

Ik las vorig weekeind een interessant artikel in De Standaard, waarin de directeur van een reclamebureau zegt: "Voor je iemand anders in je merk kunt laten geloven, moet je er eerst zelf in geloven." Wat Verhofstadt betreft, denk ik dat hij er zelf in gelooft. Ik geloof echter niet dat zulks op dit ogenblik het geval is voor een groot deel van de bevolking in dit land, dat niet echt meer overtuigd is van de meerwaarde ervan. Zo een campagne lijkt me misplaatst, omdat ze niet breed wordt gedragen en er niet echt een volle overtuiging achter schuilt.

Wat mij echter bijzonder stoort aan dit initiatief, is dat de premier daarmee op ons terrein komt, binnen de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest. Ik weet ook wel dat het in stand houden van de notionele interest op zich een federale bevoegdheid is, maar het aantrekken van investeerders behoort in globo tot de bevoegdheden van de deelstaten. Het komt de deelstaten toe om te beslissen met welke argumenten, met welke boodschap, via welke weg en op welk tijdstip ze investeerders willen aantrekken.

Met name het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen heeft als opdracht om investeerders aan te trekken en om Vlaanderen in het buitenland te promoten als een regio waar het interessant om investeren is. Ik ga ervan uit dat het agentschap ter zake een zekere strategie en planning heeft opgemaakt, dat hoop ik althans. Ik hoop dat er meteen ook genoeg aandacht wordt besteed aan het aspect 'nation branding', dat gestaag aan belang wint, zoals we eveneens kunnen lezen in het eerder reeds vernoemde artikel uit De Standaard van dit weekend. In dat bijzonder interessante artikel wordt 'nation branding' omschreven als een merkwaardige mengeling van business en ideologie.

In het verleden heb ik er al herhaaldelijk voor gepleit om Vlaanderen als merknaam te gebruiken. Ik heb de indruk dat daaraan tot dusver slechts schoorvoetend is gewerkt,

juist omdat men door het politieke aspect niet voluit durft gaan. Een en ander wordt ook steeds weer doorkruist door andere initiatieven, zoals het initiatief van de premier, die blijkbaar minder schroom aan de dag legt.

Mevrouw de minister, bent u van oordeel dat het initiatief van de premier een bevoegdheidsoverschrijding inhoudt? Had niet op zijn minst met de bevoegde overheden, in casu de Vlaamse overheid, overlegd moeten worden? Misschien is dat gebeurd, dat zult u dan ongetwijfeld bevestigen.

Bent u het eens met minister Bourgeois, bevoegd voor Buitenlands Beleid, dat de campagne hoe dan ook voorbarig is, omdat investeerders vooral rechtszekerheid verwachten, dit een 'one shot' is en de timing in het licht van de communautaire besprekingen op zijn minst ongelukkig is? Bent u het eens met die kritiek en hebt u in dat geval al overleg gepleegd met de premier?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Ik wil hierop kort antwoorden. Een aantal van uw bekommernissen hoort immers thuis bij uw collega's in het federale parlement. Daarop ga ik dus niet antwoorden.

De internationale promotiecampagne is het gevolg van de afspraak gemaakt in het federale regeerakkoord van 21 december 2007. In punt 10 daarvan staat te lezen dat de federale regering een actieve communicatiestrategie over België in het buitenland op gang zal trekken. Alle vragen daar rond en daarover horen derhalve thuis in het federale parlement.

De campagne heeft duidelijk tot doel om het Belgische federale model te promoten. Ze wordt mee gevoerd in het belang van de gewesten. Daarom is er ook overleg, namelijk op donderdag 14 februari om 10 uur.

De belangrijkste communicatietool van de campagne is de website, die structureel zal worden en de troeven van België als federaal model in al zijn facetten zal uitspeelen. Er komen ook advertenties in internationale dagbladen en magazines en een tv-spot. De eerste minister en de minister van Buitenlandse Zaken zullen de campagne voorstellen aan het diplomatieke korps.

Inzake het aantrekken van buitenlandse investeringen, doen we vanzelfsprekend ook vanuit Vlaanderen heel wat om ons te positioneren als een interessante vestigingsplaats. Het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen is ter zake heel actief. Het spreekt voor zich dat een stabiel investeringsklimaat sowieso altijd van belang is.

U vraagt nog naar de notionele interest. Ten persoonlijksten denk ik dat uit de cijfers wel gebleken is dat dat

een van de belangrijkste instrumenten is geweest om buitenlandse investeringen aan te trekken.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Dank u wel, mevrouw de minister. Over de notionele interest had ik op zich geen vragen. Het zal wel zo zijn dat het een instrument is dat bijdraagt aan het aantrekken van mogelijke investeerders. Het is mij te doen om het feit dat het aantrekken van investeerders en het promoten van Vlaanderen als een interessant land om in te investeren, een bevoegdheid is van de Vlaamse Regering en meer specifiek van u. Blijkbaar hebt u er geen problemen mee dat de federale regering die bevoegdheid naar zich toe trekt.

Ik vind het denigrerend dat u zegt dat we op 14 februari worden uitgenodigd voor een overleg. Alles is al in kunnen en kruiken: de beslissing is genomen dat de campagne er komt en allicht ook hoe en wanneer. En nu worden wij uitgenodigd. Ik vraag me af waarover nog moet worden overlegd.

Blijkbaar hebt u geen problemen met de timing en het concept, in tegenstelling tot uw collega uit de Vlaamse Regering. Ik heb de indruk dat daarover binnen de Vlaamse Regering helemaal geen consensus bestaat.

Minister Patricia Ceysens: Ik wil preciseren dat het overleg van donderdag een vervolgoverleg is. Er is in het verleden meermaals overlegd over mogelijke communicatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het engagement van Flanders Investment and Trade (FIT) bij de uitbouw van een Flanders Film Office

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in juli 2005 heb ik aan de ministers Moerman, Bourgeois en Anciaux een schriftelijke vraag gesteld over de oprichting van één loket voor filmlocaties in Vlaanderen of een Flanders Film Office. Er waren toen al steden actief bezig om hun stad als filmlocatie aan te prijzen in binnen- en buitenland. Minister Anciaux, Bourgeois en vooral minister Moerman, die Vlaanderen als filmlocatie heeft aangeprezen tijdens haar handelsmissie in India, gaven te kennen dat ze dit project bijzonder genegen zijn.

Dat gaf minister Moerman ook als antwoord op mijn vraag om uitleg van 5 juli 2007. De minister antwoordde

toen: “Het uitgangspunt is dat een uniek filmloket om Vlaanderen in het algemeen en de steden Gent, Antwerpen, Brugge, Leuven en Oostende als filmlocaties te promoten, wenselijk en noodzakelijk is. De vier steden hebben elk een eigen dienst, maar één loket zal ongetwijfeld de slagkracht en efficiëntie versterken en kostenbesparend werken.” De minister antwoordde ook dat niets de oprichting van een filmloket nog in de weg stond.

F.I.T., Toerisme Vlaanderen en het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF), zouden worden gevraagd om samen het project te realiseren. Ondertussen heeft minister Anciaux zijn goedkeuring gegeven om het VAF een engagement te laten opnemen. Vanuit Toerisme werden middelen gezocht en gevonden via het Kunststedenactieplan en werd bij ministerieel besluit door minister Bourgeois een subsidie van 80.000 euro toegekend voor het werkjaar 2008. Vanuit het F.I.T. bleef het tot op heden stil.

Wat is de stand van zaken in dit dossier? Mevrouw de minister, staat u nog steeds achter het project van de uitbouw van een Flanders Film Office? Indien niet, waarom niet? In hoeverre zijn er al middelen vanuit het F.I.T. voorbehouden of uitgetrokken?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik heb geen probleem met de inhoud van de vraag, maar ik ben er toch een beetje verwonderd over. Een tweetal weken geleden interpeleerde ik minister Bourgeois over het Kunststedenactieplan en ik dacht dat het organiseren van een Vlaams filmloket een van de speerpunten was van dit plan. De bedoeling is om meer privéfilmproducties naar Vlaanderen te halen. Ik veronderstel dat het actieplan werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dat maakt de twee eerste vragen van de heer Verstreken overbodig. Dat zal hoogstwaarschijnlijk blijken uit uw antwoord, mevrouw de minister.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: In het kader van het toeristische actieplan voor de Vlaamse kunststeden, diende het VAF een subsidieaanvraag in bij het departement Internationaal Vlaanderen voor de oprichting van een gemeenschappelijk filmloket dat meer tv- en filmproducties naar Vlaanderen wil brengen. De minister van Toerisme kondigde in een persbericht van 4 januari aan het project te subsidiëren met 80.000 euro. In uw vraag zegt u dat ook de minister van Cultuur het project zou ondersteunen. Verder is er in cofinanciering voorzien vanuit de steden Antwerpen, Brugge, Gent en Oostende.

Het Flanders Film Office zal, gecoördineerd door het VAF, vanaf dit jaar potentiële binnen- en buitenlandse tv- en filmmakers informeren, adviseren en begeleiden bij de doorverwijzing naar interessante locaties in

Vlaamse steden en het uitwerken van hun producties. Zoals blijkt uit het voorbeeld van Oostende, blijft het engagement niet beperkt tot de Vlaamse kunststeden en kunnen ook andere steden participeren. Het project zit momenteel in de opstartfase.

Over F.I.T. geef ik u enkele algemene elementen mee. In de eerste plaats is F.I.T. een EVA, een Extern Vervolstandig Agentschap, en wordt bijgevolg de relatie tussen het agentschap en de functioneel bevoegde minister geregeld via een beheersovereenkomst. F.I.T. is in dit kader samen met zijn raad van bestuur verantwoordelijk voor de efficiënte en effectieve besteding van de beschikbare middelen, hetzij via het inzetten van zijn buitenlands netwerk, hetzij via het ondersteunen van initiatieven van derden. Wat het buitenlands netwerk betreft, kan het filmloket zeker rekenen op de logistieke ondersteuning van F.I.T. bij het opzetten van activiteiten in het buitenland. Dat is een concreet aanbod.

De ondersteuning van initiatieven door derden wordt geregeld via het artikel 6 bis van het decreet tot oprichting van F.I.T. Ter uitvoering van dit artikel werd door de Vlaamse Regering op 10 februari 2006 een besluit goedgekeurd dat de voorwaarden en de regels op het gebied van de toekenning van subsidies voor activiteiten ter bevordering van de uitvoer door bedrijfsgroeperingen en gemengde kamers regelt. In concreto betekent dat dat er jaarlijks twee calls worden georganiseerd, samen goed voor een bedrag van 2.250.000 euro. Derden kunnen projecten indienen die binnen het kader van de call worden beoordeeld. Dat is ook het kanaal dat het filmloket zal moeten gebruiken, naast de ondersteuning door het buitenlandse netwerk. Als ze subsidies willen bekomen, moeten ze in de call een project indienen.

Het promoten van Vlaanderen als filmlocatie is uiteraard een interessante invalshoek die via het filmloket sterker kan worden uitgebouwd. Het is wel van belang dat de spelregels worden gehanteerd en gerespecteerd, zoals voor iedereen met een project voor promotie in het buitenland. Het filmloket kan dus een project indienen bij F.I.T. dat moet beantwoorden aan de criteria die voor iedereen gelden. Dit heb ik overigens ook zo meegedeeld aan de heer De Schutter, de manager van Flanders Image.

De heer Johan Verstreken: Dank u wel, mevrouw de minister. Ik begrijp dat men in de call een project kan indienen, vanuit het VAF richting F.I.T. Het is in elk geval positief dat er logistieke ondersteuning zal zijn wanneer men in het buitenland promotie wil voeren.

Bent u bereid om mensen rond de tafel te brengen om vooruitgang te boeken? Uw voorganger, mevrouw Moerman, heeft hierover gezegd dat ze zelf het initiatief zou nemen. Het gaat om een mix van Cultuur, Economie en Toerisme. Toen werd in de commissie en

tijdens de informele gesprekken hierover ook gezegd dat elk departement zijn duit in het zakje kon doen voor het slagen van dit project.

Is er overleg met minister Bourgeois en minister Anciaux? Kunt u dat gesprek in de toekomst onderhouden, net zoals met de mensen van de filmsteden die interesse tonen? Het is me op dit moment niet duidelijk wie de coördinatie van het geheel doet. Mevrouw Moerman heeft in het verleden het initiatief genomen om al die mensen bij elkaar te brengen. Welk departement zal in de toekomst de opvolging verzorgen? Deze promotie voor Vlaanderen kan best partijoverschrijdend en portefeuilleoverschrijdend gebeuren.

Minister Patricia Ceysens: De drie departementen brengen iets in. De coördinatie zit, als gevolg van het Kunststedenactieplan, op dit moment bij minister Bourgeois. Het wordt toegewezen aan de uitvoering van dit plan. Daar is ook een subsidieaanvraag ingediend. Vandaar ook de hier reeds genoemde 80.000 euro. Niemand heeft er een probleem mee om in te brengen vanuit het eigen departement. Onze inbreng vanuit F.I.T. is in hoge mate in natura: gebruik laten maken van het buitenlandse netwerk. Ik heb aan de manager duidelijk gemaakt dat een concrete subsidieaanvraag ingediend kan worden in het kader van de call.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het nieuwe toegankelijkheidslabel voor toeristische infrastructuur

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister Bourgeois reikte op 26 januari 2008 het nieuwe toegankelijkheidslabel uit. 29 Vlaamse vakantieverblijven, jeugdherbergen, jeugdverblijven en vakantiecentra kregen het toegankelijkheidslabel A omdat ze voldoen aan enkele essentiële criteria op het vlak van toegankelijkheid voor mensen met een handicap. We staan daar vanzelfsprekend volledig achter. De uitvoering hiervan stond ook in het beleidsplan. Het is zeker een stap in de goede richting.

Volgens minister Bourgeois moet dit toegankelijkheidslabel voortaan meer duidelijkheid scheppen over de herkenbaarheid van toegankelijke toeristische infrastructuur. Het nieuwe toegankelijkheidslabel wordt pas toegekend wanneer aan welbepaalde duidelijk omschreven criteria wordt voldaan. Dat gebeurt na onderzoek ter plaatse door deskundigen. Naast het reeds vermelde

A-label bestaat er ook nog een A+-label voor perfect toegankelijke toeristische accommodaties, maar tot op heden heeft geen enkel vakantieverblijf in Vlaanderen dit A+-label behaald.

Mijnheer de minister, op welke manier werden personen met een handicap betrokken bij de toekenning van het toegankelijkheidslabel? Op welke manier wordt het toegankelijkheidslabel gecommuniceerd naar de doelgroep? Hoe zal bij de mensen bekend worden gemaakt welke toeristische infrastructuur toegankelijk is voor bijvoorbeeld blinden en slechtzienden, astmapatiënten of rolstoelgebruikers? Op welke manier worden toeristische logies aangespoord om dit toegankelijkheidslabel te verkrijgen? Heeft dit toegankelijkheidslabel ook een erkenning op Europees vlak? Wat is de stand van zaken omtrent een Europees toegankelijkheidsymbool? Hoe komt het dat nog geen enkel toeristisch logies een A+-label heeft behaald?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Verstreken, deze vraag sluit aan bij een maatschappelijke zorg die we allemaal hebben. Ik ben blij dat er blijvende interesse bestaat voor deze problematiek, want andere leden hebben daarover vroeger ook al vragen gesteld.

Ik zal straks een pakketje uitdelen van het Infopunt Toegankelijk Reizen waarin alle commissieleden informatie en foldertjes kunnen vinden die worden verspreid voor de diverse doelgroepen, de privé-uitbaters en dergelijke meer.

Het toegankelijk maken van toerisme en genieten van vakantie voor iedereen, is een van de strategische doelstellingen van mijn beleid. Ik denk dat we daar maatschappelijk met zijn allen achter staan. In 1999-2000 is er een onderzoek gebeurd naar de toegankelijkheid van de verblijfsinfrastructuur. Daaruit bleek dat de fysieke toegankelijkheid onvoldoende was en dat er een gebrek was aan betrouwbare en gedetailleerde informatie over de toegankelijkheid.

Toerisme Vlaanderen heeft in 2001 de beslissing genomen om een actieplan te ontwikkelen dat een antwoord wil geven op deze twee knelpunten. De toegankelijkheid van de toeristische infrastructuur wordt verbeterd door een financiële en een technische ondersteuning. Toegankelijkheid is een criterium voor het toekennen van subsidies bij investeringen, ook de investeringen die Toerisme Vlaanderen zelf doet. Het tweede deel van het actieplan bestaat uit het verstrekken van duidelijke en betrouwbare informatie over toegankelijke infrastructuur. Daartoe werd het Infopunt Toegankelijk Reizen opgestart. Dat biedt gratis informatie op maat van de gebruiker over toegankelijke bestemmingen in Vlaanderen.

Het realiseren van een betrouwbaar toegankelijkheidslabel is een volgende stap in de uitvoering van dit actieplan. Het label wil ervoor zorgen dat mensen met een handicap gemakkelijker de weg vinden naar een toegankelijk hotel, vakantiehuis of camping. In Europa hebben ruim 70 miljoen mensen een handicap. Deze handicaps kunnen zeer uiteenlopend van aard zijn: motorisch, verstandelijk, visueel, auditief, allergie enzovoort. Dat is liefst 14 percent van de bevolking. Het totale aantal mensen dat toegankelijkheidsproblemen heeft, is nog veel groter. Veel oudere mensen hebben immers ook problemen en dat aantal is enorm groot. Daardoor groeit de groep van mensen die informatie vragen.

Het bekende Internationaal Toegankelijkheidssymbool, ITS, een witte rolstoel op een blauwe achtergrond, is niet beschermd en wordt te pas en te onpas gebruikt. Je kunt dat bordje ook gewoon kopen in de handel. Ik neem echter aan dat wie dat op zijn gevel vastschroeft, dat ook te goeder trouw doet. Het staat echter niet voor een kwaliteitscontrole en biedt geen enkele garantie. Voor mensen met een handicap is het dan ook geen betrouwbaar label. Daarom willen we een zogenaamd 'inclusief' label: het A-label, het A+-label en het i-label. Het A+-label is de absolute top, het A-label is het basislabel en het i-label geeft informatie over de toegankelijkheid. Daarmee kunnen toeristen vooraf toetsen wat het toegankelijkheidsaanbod is. Het i-label geeft aan dat de accommodatie is doorgelicht en dat op een aantal onderdelen een negatieve score is behaald. De accommodatie is misschien voor mensen met een bepaalde beperking wel toegankelijk maar ze voldoet niet aan de vereisten voor het A-label, waarbij iedereen er terecht kan.

Ik heb eind januari in Westouter de eerste basislabels kunnen uitreiken aan 29 vakantieverblijven: 2 campings, 7 jeugdverblijven, 10 hotels, 1 jeugdherberg en 9 vakantiecentra. Een A-label betekent dat het logies toegankelijk is voor mensen met een handicap, maar dat op kleine punten nog verbetering mogelijk is. Wanneer dat in orde komt, kan dat leiden tot het toekennen van een A+-label.

Toeristische ondernemers die werk maken van het halen van het toegankelijkheidslabel, verdienen onze gelukwensen en steun. Met hun inspanningen en investeringen geven deze voortrekkers een staaltje van maatschappelijk verantwoord ondernemen en zijn ze een voorbeeld voor vele anderen.

Het label is het sluitstuk van vele inspanningen in een breed traject dat Toerisme Vlaanderen aflegt om de toegankelijkheid in het toerisme te verbreden. Zo geeft Toerisme Vlaanderen premies voor toegankelijkheidsaanpassingen in vakantieverblijven, namelijk hotels, kampeerterrinen, toerisme voor allen en onthaalinfrastructuur. Ik geef u het voorbeeld van de hotels om aan te tonen dat de sector steeds meer inspanningen doet. Er is sprake van een echte explosie van toegankelijkheidswerken. In 2002,

het jaar dat we de premies invoerden, betaalde Toerisme Vlaanderen 50.000 euro uit aan welgeteld één hotel. In 2005 was dat al 518.000 euro voor meer dan 12 hotels. In 2006 kregen 14 hotels een premie. Dat is samen goed voor meer dan 743.000 euro. Vorig jaar keerden we ruim 671.000 euro premies uit aan 13 hotels. Daaraan kan je zien dat de sector steeds meer belang hecht aan dit gegeven. In Westouter was er een uitbaatster van een hotel die vertelde dat ze er al mee begon voor er sprake was van premies omdat ze het heel belangrijk vond om een beleid te voeren waarbij iedereen welkom is en aan zijn trekken kan komen.

Er zijn cursussen voor personeel en uitbaters van toeristische bedrijven voor een klantvriendelijk onthaal op maat van mensen met een handicap. In het panel was er een blinde persoon die zei dat er voor blinden een aantal zaken heel belangrijk zijn, zoals het feit dat mensen hen moeten toespreken. Dat is een heel ander onthaal dan visuele gegevens of brochures plaatsen. Er komen ontzettend veel details te pas bij de labeling.

Op de website www.toegankelijkvlaanderen.be vind je een databank met objectieve toegankelijkheidsinformatie over het toeristische aanbod in Vlaanderen. Mensen met vragen over toegankelijk reizen kunnen steeds terecht bij het Infopunt Toegankelijk Reizen, een helpdesk voor reizigers en toeristische ondernemers. Jaarlijks zijn er zo'n 450 vragen. De website wordt druk geconsulteerd: er zijn 20.000 tot 40.000 bezoekers per maand

Het label wordt uitgereikt na een grondige doorlichting ter plaatse door gespecialiseerde toegankelijkheidsbureaus. Vergunningsplichtige logies kunnen vrijwillig een gratis doorlichting aanvragen bij Toerisme Vlaanderen. De bureaus die de doorlichting uitvoeren, werken vanuit een grondige kennis van de doelgroep en zijn vaak ook geassocieerd met doelgroeporganisaties. De resultaten van de doorlichting worden ingegeven in de Toegankelijk Vlaanderen-databank die de scores +, +/- en - voor het gebouw berekent. Deze resultaten worden voor een finale evaluatie voorgelegd aan een labelcommissie.

In de labelcommissie zijn de reizigers met een handicap vertegenwoordigd door het Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen. Dit platform groepeerde een aantal doelgroeporganisaties, zoals de Katholieke Vereniging Gehandicapten, de Vlaamse Federatie Gehandicapten, de Belgische Confederatie van Blinden en Slechtzienden en andere. Andere leden van de labelcommissie zijn de vzw Enter, dat is het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid, en vertegenwoordigers van de toeristische sector.

Het label wordt bekendgemaakt aan de doelgroep via artikels in algemene en gespecialiseerde pers, namelijk welzijnspers, en via een digitale nieuwsbrief van het

Infopunt Toegankelijk Reizen. Deze nieuwsbrief wordt verstuurd naar organisaties van en voor mensen met een handicap en aan individuele vraagstellers van het Infopunt Toegankelijk Reizen. De nieuwsbrief werd een eerste maal verstuurd op 31 januari jongstleden en zal in de toekomst na elke vergadering van de labelcommissie worden verspreid. In de nieuwsbrief wordt een overzicht van alle gelabelde vakantieverblijven opgenomen. Daarnaast wordt ook een folder over het label verspreid naar organisaties van en voor personen met een handicap, medisch pedagogische instellingen (MPI's), gemeenten, toeristische diensten enzovoort. Belangrijke communicatiemiddelen voor reizigers met een handicap zijn ook de websites van Vlaanderen Vakantieland en Toegankelijk Vlaanderen, waarop toeristen de gelabelde infrastructuur terugvinden.

Naar aanleiding van de start van het nieuwe toegankelijkheidslabel werd door Toerisme Vlaanderen een brochure uitgegeven 'All in – Iedereen inbegrepen'. Deze brochure wordt verstuurd naar de toeristische sector, namelijk de toeristische verblijven, infokantoren, attracties enzovoort, en biedt: uitgebreide informatie over de omvang, samenstelling en behoeften van reizigers met een beperking; de mogelijkheid om gratis een Toegankelijk Vlaanderen-doorlichting te laten uitvoeren; informatie over de premies die Toerisme Vlaanderen biedt voor toegankelijkheidsaanpassingen en de technische ondersteuning via vormingssessies, technische infofiches, advisering door toegankelijkheidsadviesbureaus; het label als bekroning en 'beloning' voor de geleverde inspanningen op het vlak van toegankelijkheid.

De toeristische ondernemer vindt de informatie over het toegankelijkheidslabel en zijn voorwaarden eveneens op de websites www.toegankelijkreizen.be en www.toerismevlaanderen.be. Bij het verlenen van subsidies aan hotels, jeugdverblijven, vakantiecentra, campings, toeristische infokantoren en toeristisch-recreatieve projecten, geldt dat het voldoen aan toegankelijkheidscriteria, wanneer relevant, een voorwaarde is om een premie te krijgen. Het behalen van het toegankelijkheidslabel is een belangrijk streefdoel.

Het nieuwe label voor toegankelijk toerisme is een Vlaams initiatief. Zoals al aangegeven, speelt het in op de nood aan betrouwbare toegankelijkheidsinformatie, die onontbeerlijk is bij de reisvoorbereiding, en aan promotionele ondersteuning van de toeristische uitbatingen die inspanningen op dit vlak deden. Het is belangrijk dat vraag en aanbod elkaar gemakkelijk vinden.

Op dit ogenblik bestaat er geen gecontroleerd Europees toegankelijkheidslabel voor infrastructuur. In het verleden werden stappen gezet om dit aan te kaarten bij de Europese Commissie. Zo liet Toerisme Vlaanderen in 2001 een onderzoek uitvoeren door vzw Toegankelijkheidsbureau naar de bestaande label- en informatiesys-

temen in Europa. De conclusie was dubbel. Ten eerste bestaan er in Europa tal van toegankelijkheidslabels met, hieraan gekoppeld, verschillende criteria en meet-systemen. Ten tweede is handicap is een zeer complex gegeven met verschillende vormen en verschillende gradaties in ernst van de beperkingen.

Dit onderzoeksrapport werd voorgelegd op een Europese ministerconferentie in Brugge in 2001. Een van de conclusies van de conferentie was dat er inspanningen moesten worden geleverd om te komen tot een grotere uniformiteit in Europa. Er werd opdracht gegeven voor een Europees onderzoek naar best practices in de lidstaten en de ontwikkeling van een Europees label. Het onderzoeksrapport stelde een gemeenschappelijke methode voor om toegankelijkheid te meten. Een Europees label bleek evenwel een stap te ver. Er volgden geen verdere concrete stappen in de ontwikkeling van een Europees label.

Toerisme Vlaanderen nam in 2003 een initiatief tot overleg op Benelux-niveau. Het overleg resulteerde in twee concrete afspraken. De afspraak werd gemaakt dat op regelmatige basis werk zou worden gemaakt van verdere kennisuitwisseling. Ook al is het moeilijk om tot uniforme criteria voor labeling te komen, toch was men het eens dat er best overall eenzelfde methodiek wordt gehanteerd om de toegankelijkheid te meten, want alleen op die manier kan de toerist/consument zich verzekerd voelen van betrouwbare informatie. De beide conclusies van dit Benelux-overleg werden later opgenomen in de Europese projecten zoals OSSATE, de ontwikkeling van een Europese databank, en ENAT, het Europese netwerk voor informatie- en ervaringsuitwisseling.

Heel recent nog, op 29 november 2007, keurde het Europees Parlement met een grote meerderheid een resolutie goed over het zogenaamde rapport-Costa, genoemd naar de voorzitter van de parlementaire commissie Transport en Toerisme: 'Een nieuw EU-toerismebeleid: naar een sterker partnerschap voor het Europees toerisme'. Met betrekking tot de problematiek van de toegankelijkheid vraagt de resolutie dat de Europese Commissie de informatie over toegankelijkheid op Europees niveau ontsluit, de haalbaarheid onderzoekt van een charter dat de rechten en verplichtingen van de toerist aangeeft, de haalbaarheid van een gedragscode voor toeristische ondernemingen onderzoekt, en een actieplan voor een Europees toegankelijkheidslabel ontwerpt.

Vlaanderen heeft de concrete implementatie van deze opties niet afgewacht. Vlaanderen lag aan het begin van de hele Europese sensibilisering, met het onderzoek van Toerisme Vlaanderen en de Europese ministerraad van 2001. We kunnen de concrete implementatie niet afwachten. Ik ben het er natuurlijk mee eens dat een Europees label heel veel voordelen zou bieden. Op

het ogenblik dat er een Europese regelgeving zou ontstaan, moeten we daar onmiddellijk instappen. Het voordeel zou zijn dat we al heel grondige doorlichtingen hebben. Ik kan me moeilijk inbeelden dat de criteria die we hanteren, niet zouden beantwoorden aan wat eventueel op Europees vlak zou worden ontwikkeld. De doorlichtingen gebeuren immers enorm gedetailleerd en nauwgezet. We hebben in Westouter het relaas gehoord van iemand die ter plaatste gaat voor controles. Vanaf het aankomen op de parking of de stoep, wordt het hele traject overlopen: de toegang, de balie, de liften, de kamers, de toiletten, de gemeenschappelijke ruimten, de hoogte van de balie, de eetgelegenheden enzovoort. Men gaat bijzonder minutieus te werk in volledige afstemming met de organisaties die de belangen van de mensen met een handicap verdedigen.

Als er een Europees label komt, moet Vlaanderen daar op inspelen. Toerisme is natuurlijk geen echt Europees beleidsniveau. Inzake toerisme zal er van daar dan ook niet direct regelgeving komen. Wellicht kan dit voor die problematiek een aanzet zijn om te komen tot uniformiteit in de standpunten. Ik hoop dat, want het grensoverschrijdende toerisme is heel belangrijk, ook voor mensen met een beperking.

De lat voor het A+-label ligt heel hoog. Gebouwen met dit label zijn comfortabel toegankelijk. Personen met een beperkte mobiliteit kunnen de belangrijke ruimtes van dit gebouw in principe zelfstandig gebruiken. Dit moet het streefdoel zijn bij alle nieuwbouwprojecten en grote verbouwingen.

Bij de eerste groep van toeristische accommodaties waaraan labels werden toegekend, 135 in totaal, waren inderdaad nog geen gebouwen die aan alle criteria voor een A+-label voldeden. Toegankelijkheid is vaak een kwestie van afmetingen en detailafwerking. Het is een materie waarover bij bouwheren, architecten en aannemers over het algemeen niet alle kennis aanwezig is. Zij zijn zich bij de uitvoering van werken niet altijd bewust van het belang van toegankelijkheid en nemen het ook niet altijd even nauw met toegankelijkheidsvoorschriften. Zo staat bijvoorbeeld de beugel in het toilet niet altijd op de juiste afstand van het toilet of kan een draaicirkel niet helemaal uitgevoerd worden. Het A+-label betekent dat op elk van die criteria de perfectie gehaald is.

Toerisme Vlaanderen heeft de laatste jaren voor de toeristische sector via technische informatiefiches, vormingssessies en gesubsidieerde advisering door toegankelijkheidsbureaus ernstig werk gemaakt van kennisoverdracht op dit terrein. Dit zal zich ongetwijfeld ook vertalen in nieuwe infrastructuur met het A+-label.

Daarnaast kan vastgesteld worden dat een label opgedeeld in niveaus stimulerend werkt. Een aantal toeristische uitbatingen met A-label gaf al aan de lat hoger te

willen leggen en plant op afzienbare termijn aanpassingen om het A+-label te behalen. De toegankelijkheidsdoorlichtingen en label-aftoetsingen gaan ondertussen verder. Een eerstvolgende labelcommissie is gepland in april. Ik hoop dat er een eerste A+-label kan zijn in het voorjaar.

De heer Johan Verstreken: Dank u wel, mijnheer de minister. Er zijn fantastische stappen gezet. Hiermee is ook een serieuze inhaalbeweging gebeurd. Er kunnen misschien nog initiatieven genomen worden om toeristische steden en gemeenten te motiveren.

Aan de ene kant is er toegankelijkheid van gebouwen, maar aan de andere kant toeristische infrastructuur. Ik denk bijvoorbeeld aan blinden. In het buitenland zie je wel eens dat blinden op een plattegrond van archeologische sites of kerken kunnen voelen hoe de structuur in elkaar zit. Ik heb in buitenlandse luchthavens ook al gezien dat je in het toilet kunt voelen in welke richting de deur opengaat. Het zijn kleine zaken die het voor mensen met een handicap aangenaam kunnen maken.

U zei ook dat bouwheren en architecten niet altijd van alles op de hoogte zijn. De wil is er wel. Het zou een automatisme moeten zijn, of – misschien via een decreet – zelfs een verplichting, in zoverre dat zulks nog niet het geval mocht zijn, om vooraf advies te vragen bij het bouwen en verbouwen van openbare gebouwen. Ik ken een cultureel centrum waar men verplicht een toilet voor personen met een handicap moest plaatsen, maar dat is uiteindelijk in de kelder geplaatst. En om daar te geraken moet je met trappen naar beneden. De regels werden formeel gerespecteerd, maar de logica is soms ver zoek.

Om overleg te plegen met bouwheren zodat ze voor overheidsgebouwen automatisch rekening houden met toegankelijkheid, moet misschien minister Van Mechelen worden aangesproken?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer Verstreken, veertien dagen geleden waren er twee interessante vragen in de commissie voor Ruimtelijke Ordening over toegankelijkheid van openbare gebouwen en toegankelijkheid van bijvoorbeeld archeologische sites, zoals het oorlogserfgoed in de Westhoek. Misschien zou het aangewezen zijn om het antwoord van de minister na te lezen. Zoals al verschillende keren gezegd, zullen honderdduizenden mensen uit de hele wereld vooral West-Vlaanderen bezoeken bij de oorlogherdenking in de periode 2014-2018. We moeten ervoor zorgen dat de sites toegankelijk zijn voor mensen met een handicap. Ik maak daarbij wel de bemerking dat men moeten opletten bepaalde sites niet dermate ingrijpend aan te passen dat de ziel ervan verloren gaat. Dat was ook een reactie van minister Van Mechelen.

Mijnheer de minister, begin dit jaar stelden mevrouw Demeulenaere en ik een vraag over de toegankelijkheid voor toeristen, naar aanleiding van de brochures van Toerisme Vlaanderen. U antwoordde toen dat het toegankelijkheidslabel niet meer opgenomen kon worden in de brochures van dit jaar. Is het de bedoeling het label op te nemen in volgende brochures?

Minister Geert Bourgeois: Dat heb ik toen inderdaad gezegd, maar intussen staat de informatie al op de site. Bij de eerstvolgende druk zal Toerisme Vlaanderen die informatie vanzelfsprekend opnemen.

Mijnheer Verstreken, ik ga uw suggestie nagaan. Ik ga kijken of Toerisme Vlaanderen al briefwisseling gericht heeft aan de beheerders van spoorwegen, luchthavens en dergelijke. Wat de toeristische infrastructuur betreft, herhaal ik dat alle TRP-subsidies toegankelijkheid als voorwaarde stellen. Daar kun je niet onderuit. Anders kan er niets gebouwd worden. Een infokantoor zal niet goedgekeurd raken zonder getoetst te zijn aan al die criteria. Maar net als minister Van Mechelen wijs ik erop dat je niet alle sites kunt aanpassen. Er zijn ook beschermde monumenten of bijvoorbeeld, in het kader van het slagveldtoerisme, loopgraven, die hoe dan ook moeilijk toegankelijk zullen blijven.

Voor de overheidsgebouwen in het algemeen, zal ik de antwoorden van minister Van Mechelen erop nalezen. Bij mijn weten is er een verplichting voor alle overheidsgebouwen. Ik weet niet hoe het precies is vastgelegd, maar het lijkt me evident. Ik denk dat daarvoor al lang een regelgeving bestaat, zo niet komt er zelfs geen vergunning.

De voorwaarden gaan overigens ook altijd maar verder. Er zijn bijvoorbeeld aanpassingen aan allergieën: vermijden dat bepaalde planten in een omgeving staan. De meeste mensen denken aan toegankelijkheid met de rolstoel. U vestigt terecht de aandacht op de problemen van slechtzienden en blinden. Ik zie op het terrein dat er veel werk van wordt gemaakt. Het kan echter altijd beter. In een van de folders die ik u heb laten ter hand stellen, is braille aangebracht. Er zijn ook mensen met een auditieve handicap, astma enzovoort. Dat gaat heel ver. Daardoor kan ook niet altijd alles aangepast worden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
